

Nr 36

Utlåtande i anledning av motioner angående inkomsten från riksbanksfonden.

I den till bankoutskottet hänvisade motionen nr 656 i andra kammaren av herrar *Björkman* och *Magnusson* i Borås har hemställts, att riksdagen vid fastställande av riksstaten för budgetåret 1966/67 måtte upptaga inkomsten från riksbanksfonden till ett belopp av 200 miljoner kronor.

Beträffande motiveringen för detta yrkande hänvisas till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från *fullmäktige i riksbanken*, vilka anfört följande:

Med anledning av remissen får fullmäktige erinra om att fullmäktige i skrivelse till bankoutskottet den 10 februari i år föreslagit, att av 1965 års bankovinst och odisponerade vinstmedel 100 miljoner kronor skall inlevereras till statsverket under innevarande budgetår, samt att 108 miljoner kronor skall överföras till kursdifferenskontot. Efter dessa dispositioner skulle på räkningen för odisponerade vinstmedel komma att kvarstå ett belopp av något över 700 000 kronor.

Beträffande inkomsterna av riksbanksfonden under budgetåret 1966/67 har fullmäktige den 17 februari i år i skrivelse till riksrevisionsverket föreslagit, att en inleverans av 150 miljoner kronor skall beräknas. Riksrevisionsverket kan väntas komma att taga hänsyn härtill vid den nya inkomstberäkning som kommer att ligga till grund för Kungl. Maj:ts proposition angående komplettering av riksstatsförslaget. Fullmäktiges ställningstagande innebär, att det som inkomst av riksbanksfonden i statsverkspropositionen upptagna beloppet enligt fullmäktiges mening bör bibehållas, när riksstaten för budgetåret 1966/67 slutligen fastställs, och att fullmäktige sålunda icke är beredda att tillstyrka, att den i riksstaten beräknade inleveransen sättes högre än 150 miljoner kronor.

I propositionen nr 125, angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1966/67 m. m., har Kungl. Maj:t liksom tidigare i propositionen nr 1 upptagit inkomsten av riksbanksfonden under nämnda budgetår till 150 miljoner kronor.

Dispositionen av riksbankens vinst under senare år

Sedan slutet av 1950-talet har riksbankens bruttovinst till följd av rörelsens ökade omslutning och en högre förräntning på bankens portfölj av svenska och utländska värdepapper legat på en avsevärt högre nivå än tidigare. En del av bruttovinsten användes årligen för nedskrivningar på bankens innehav av svenska obligationer. Återstoden, riksbankens redovisade vinst, disponeras för varje år genom särskilt beslut av riksdagen, i regel innebärande att ett visst, på förhand i riksstaten beräknat belopp inlevereras till statsverket och återstoden användes till förstärkning av riksbankens reserver genom avsättning till ett kursdifferenskonto. I vissa fall har också gjorts avsättningar till andra ändamål. Det till statsverket inlevererade beloppet utgjorde under en följd av år 15 milj. kr. Av vinstmedlen för vart och ett av åren 1959—1961 inlevererades 50 milj. kr., varefter inleveransen höjdes till 100 milj. kr. Till sistnämnda belopp har inleveransen bestämts för innevarande budgetår, medan i riksstatsförslaget för budgetåret 1966/67 beräknats att vinstmedel från riksbanken under år 1966 skall kunna inlevereras till ett belopp av 150 milj. kr.

Vid utgången av år 1961 uppgick kursdifferenskontot till 686 milj. kr. Vid dispositionen av bankovinsten för detta år beslöt riksdagen att ytterligare 130 milj. kr. skulle överföras till kursdifferenskontot men att därefter av de medel som avsatts bl. a. på detta konto 500 milj. kr. skulle avskrivas å riksbankens fordran på svenska staten och 250 milj. kr. avsättas till en riksbankens jubileumsfond. Till följd härav har kursdifferenskontot sedan dess haft mindre omfattning än under åren 1954—1961.

Dispositionen av riksbankens vinst samt storleken av kursdifferenskontot under de senaste åren framgår av nedanstående sammanställning, utvisande belopp i milj. kr.

Verksamhetsår	Vinst	Till statsverket	Till kursdifferenskontot	Till byggnadsfond	Till avbetalningslånefond	Kursdifferenskontot 31/12 följande år
1961	230	50	130	50	—	137
1962	227	100	27	—	100	169
1963	134	100	9	—	25	178
1964	167	100	67	—	—	252
1965	208	100	108	—	—	..

Utskottet

På grundval av yttrande från bankofullmäktige avger bankoutskottet årligen instruktionsenligt till riksdagen förslag om användande av riksbankens föregående år upplupna vinst. Vad beträffar 1965 års bankovinst har utskottet i sitt memorial nr 14 framlagt sådant förslag. På grundval därav har riksdagen beslutat om inleverans under innevarande budgetår av en del av riksbankens under år 1965 upplupna vinstmedel. Ovan har utskottet lämnat en översikt över dispositionen av riksbankens vinst under en följd av år.

Det spörsmål som nu aktualiserats gäller hur riksbankens inleverans av vinstmedel till statsverket skall beräknas i riksstaten för budgetåret 1966/67. De vinstmedel det här är fråga om är de som framkommer under riksbankens innevarande räkenskapsår, kalenderåret 1966. I enlighet med bankofullmäktiges förslag har Kungl. Maj:t, senast i propositionen nr 125 angående komplettering av det vid denna riksdags början framlagda riksstatsförslaget, upptagit inkomsten av riksbanksfonden under budgetåret 1966/67 till 150 miljoner kronor. I den förevarande motionen föreslås en höjning av detta belopp till 200 miljoner kronor.

I vad mån den faktiska inleveransen skall verkställas med det beräknade beloppet eller annat belopp fastställs av nästkommande års riksdag vid dess beslut om dispositionen av 1966 års bankovinst. Utslagsgivande vid avvägningen mellan inleverans till statsverket och fondering inom riksbanken av vinstmedel är främst behovet att inom riksbanken uppbygga reserver ävensom göra avsättningar för andra ändamål. De principer som är tillämpliga härvidlag har år 1962 utförligt behandlats i en skrivelse från bankofullmäktige till bankoutskottet och i utskottets utlåtande däröver (1962 nr 13).

Utskottet finner för sin del icke skäl att förorda att inleveransen av vinstmedel under budgetåret 1966/67 skall beräknas till annat belopp än vad Kungl. Maj:t föreslagit,

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 656 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 maj 1966

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Ståhle, Hilding, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson*, Palm, Åkerlund, Larfors och Mattsson;

från a n d r a kammaren: herr Regnéll, fru Renström-Ingenäs, herrar Berglund*, Franzén i Motala*, Börjesson i Glömminge, Haglund, Gustavsson i Ängelholm och Ullsten.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Gustaf Henry Hansson, Åkerlund och Regnéll*, vilka ansett att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke som börjar med orden »I vad mån» samt utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»Riksbanken har för år 1965 redovisat en nettovinst av 208 miljoner kronor. Innan denna nettovinst framkommit har skett betryggande nedskrivningar av värdet på bankens innehav av statspapper och obligationer. Även under år 1966 kan det bedömas som sannolikt att ett vinstresultat av motsvarande storleksordning uppkommer. Enligt utskottets uppfattning är det önskvärt med en ordning som innebär att vinstinleveranserna anpassas till det faktiska resultatet och att vinstmedlen inte i stor utsträckning hålles utanför riksstaten. Med hänsyn till vad här sagts bör inleveransen av vinstmedel under budgetåret 1966/67 enligt utskottets mening beräknas till 200 miljoner kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till motionen II: 656, vid fastställande av riksstaten för budgetåret 1966/67 måtte under Inkomster av statens kapitalfonder: Riksbanksfonden upptaga en inkomst av 200 000 000 kronor.»